



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 19044/2023
23.04.2026. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Јасмине Симовић, Радославе Мађаров и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Иван Ћаловић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства правде, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Краљеву, ради накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 481/22 од 01.12.2022. године, на седници одржаној 23.04.2026. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 481/22 од 01.12.2022. године.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 481/22 од 01.12.2022. године и пресуда Основног суда у Чачку Прр1 183/21 од 19.09.2022. године и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку Прр1 183/21 од 19.09.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете, изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду Ст 4558/10, исплати 1.425.299,35 динара на име признатог потраживања са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе 02.07.2019. године па до коначне исплате, на терет буџетских средстава РС у оквиру средстава који су намењени за покриће текућих расхода Привредног суда у Београду, осим средстава намењених за запослене и текуће одржавање објекта и опреме, у року од 15 дана. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 186.750,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате, на терет буџетских средстава РС у оквиру средстава који су намењени за покриће текућих расхода Привредног суда у Београду, осим средстава намењених за запослене и текуће одржавање објекта и опреме, у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гжрр 481/22 од 01.12.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Основног суда у Чачку Прр1 183/21 од 19.09.2022. године. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова поступка поводом изјављене жалбе.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 403. став 2. тачка 3. и 404. ЗПП.

Врховни суд је нашао да су у конкретном случају испуњени услови из члана 404. ЗПП за одлучивање о посебној ревизији тужене ради уједначавања судске праксе.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да је ревизија тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, решењем Привредног суда у Београду 4Р Ст 345/18 од 16.04.2018. године усвојен је приговор предлагача, овде тужиоца, и утврђено да му је повређено право на суђење у разумном року у предмету Привредног суда Ст 4558/10 и наложено стечајном судији да у року од 4 месеца од дана пријема тог решења предузме мере и радње које су потребне да би се приступило уновчењу имовине стечајног дужника, као и да у року од 30 дана извести председника суда које су конкретно мере предузете. Стечајни поступак траје дуже од 7 година, извршено је уновчење највећег дела имовине продајом дела имовине стечајног дужника - пословног комплекса фабрике у Чачку за цену од 1.000.000,00 евра из које је намирен разлучни поверилац „Агробанка“ а.д. у стечају, док је преостали део средстава орочен на депозитном рачуну „Универзал банка“ а.д. у стечају. Закључком Ст 19/14 од 29.01.2015. године утврђено је потраживање „Slap group- Фабрика у Чачку“, у целости у износу од 75.564.276,12 динара, које потраживање је признато у првом исплатном реду. Тужилац је поднео пријаву потраживања под редним бројем 353, и по наведеној пријави као стечајном повериоцу признато му је потраживање у укупном износу од 1.425.299,35 динара у трећем исплатном реду, на име главног дуга, камате и трошкова, по основу неисплаћене дивиденде, као и по основу неисплаћене распоређене добити за 2000, 2001, 2002. и 2003. годину. Током поступка стечајни поверилац није намирен. Агенција за приватизацију је имала учешће у акцијском капиталу „Slap group- Фабрика у Чачку“, на дан 27.10.2010. године у вредности од 69,99957% ацијског капитала.

Нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и обавезали тужену да тужиоцу на име накнаде имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Београду 4558/10 исплати износ признатог потраживања у износу од 1.425.299,35 динара са законском затезном каматом почев од дана подношења тужбе па до исплате, са образложењем да тужена сноси одговорност за неостваривање права из радног односа према дужницима који су били друштвена предузећа, јер је вођење стечајног поступка било неделотворно, па управо у таквом понашању, непредузимању од стране стечајног органа адекватних и ефикасних мера у циљу разрешења спорних имовинскоправних односа који би водили закључењу стечајног поступка стоји узрочно – последична веза између радњи органа тужене и штете коју тужилац трпи у висини износа пораживања признатог у стечајном поступку који није исплаћен.

Међутим, основано се у ревизији тужене указује на погрешну примену материјалног права.

Чланом 58. Устава Републике Србије прописано је право на мирно уживање имовине. Чланом 1. Протокола уз Конвенцију о заштити људских права и основних слобода гарантовано је право сваком физичком и правном лицу на неометано уживање своје имовине и прописано да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима материјалног права.

Законом о заштити права на суђење у разумном року, чланом 31. прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року у року од годину од дана када је стекла право на правично задовољење, а поред одредаба закона којим се уређују облигациони односи, суд примењује и мерила за оцену трајања суђења у разумном року (члан 4). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према одлукама овог суда у којима је изнет правни став на коме почива закључак Грађанског одељења Врховног касационог суда усвојено на седници одржаној 27.09.2019. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У предметима у којима се води поступак, законска затезна камата на потраживања утврђена правноснажним пресудама против дужника – друштвених предузећа обрачунава се до дана отварања стечајног поступка у складу са законским решењем из Закона о стечају из 2009. године. У погледу извршних дужника који не спадају у напред наведену категорију, већ се ради о физичким и правним лицима која нису основана на бази друштвеног или државног капитала, нужно је утврђивати узрочно – последичну везу између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, те утврђивати да је управо искључиви разлог немогућности наплате тих потраживања неадекватно поступање суда. Нужно је доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате тужиља могла да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне мере у циљу наплате њеног комерцијалног потраживања, прописане одговарајућим Законом о извршењу.

Одредбом члана 14. Закона о раду прописано је да уговором о раду или одлуком послодавца може се утврдити учешће запосленог у добити оствареној у пословној години, у складу са законом и општим актом.

У конкретном случају, предмет тражене правне заштите је накнада материјалне штете настале повредом права на суђење у разумном року у поступку стечаја предузећа

„Slap group-Фабрика“ у Чачку, утврђеног решењем Привредног суда у Београду 4Р Ст 345/18 од 16.04.2018. године, у висини ненаплаћеног новчаног потраживања на име неисплаћене дивиденде и по основу неисплаћене добити за 2000, 2001, 2002. и 2003. годину.

Имајући у виду да се део потраживања накнаде материјалне штете у конкретном случају односи на потраживање из радног односа, и то по основу неисплаћене распоређене добити за 2000, 2001, 2002. и 2003. годину, а део на неисплаћену дивиденду која представља део профита којег акционар наплаћује на основу своје акције, што не представља потраживање из радног односа већ комерцијално потраживање, то ће првостепени суд у поновном поступку да утврди који износ потраживања представља потраживање из радног односа, а који износ комерцијално потраживање, за које је нужно доказати да је дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у имовини и да је поштујући редослед исплате могао да се наплати да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне мере у циљу наплате прописане одговарајућим Законом о извршењу.

Са изнетих разлога, сагласно одредби члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**